

Venezia juli 2015: la Serenissima Repubblica met een 56ste Biennale...

Deze keer met curator **Okwui Enwezor** https://en.wikipedia.org/wiki/Okwui_Enwezor en voor het eerst in 120 jaar een meerderheid van niet Europese deelnemende kunstenaars.

Wat niet belet dat Europese of Noord-Amerikaanse bezoekers meer dan 90 % van de betalende kijklustigen uitmaakten.

Ach en wee!

Het begon al meteen bij de paviljoenen in de Giardini waar **België** als steeds pal voorop in de strijd tegen al dan niet verzonnen slecht en kwaad: een typische troon van negerkoningen uitgevoerd in replica's van beenderen, liefst menselijke, maar naar formaat eerder van grote zoogdieren.

Die werd dan door Elisabetta Benassi gereconstrueerd als een tramhalte op de Brusselse lijn 40, de lijn die Leopold II van Tervuren naar Montgomery liet aanleggen.

Dieper wordt de muziekfilm van Vincent Meessen in Kinshasa gedraaid: meteen een leuke pauze vóór het grote werk.

De wandelhandleiding van **Pompidou** door Chantal Pattyn helpt als handig leesblaadje om wat in de sfeer te komen.

http://radio.klara.be/radio/documents/biennale_wandeling.pdf

In het **Nederlandse paviljoen** met Herman de Vries 'to be all ways to be' lag een mooie verzameling handwerktuigen van de landsman kunstig geselecteerd als was het een rechtstreekse boodschap van de Ene en de Ware tot de stervelingen in de polder.

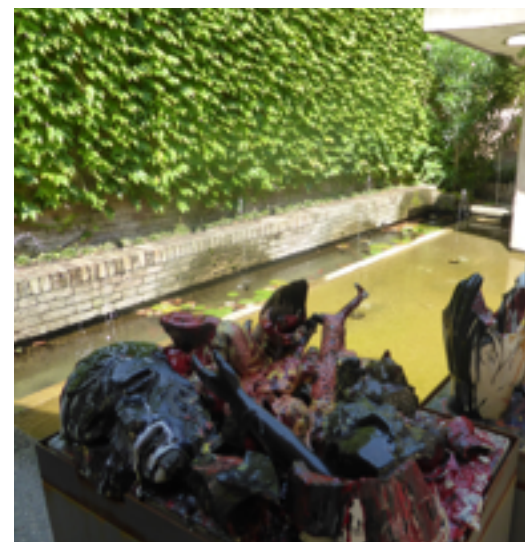

De toegang tot het **Centrale Paviljoen** wordt afgeschermd door quilts van huis-, tuin- en keukenvlijt, kippendraad tegen de duiven en beloftevolle opschriften.
<http://www.widewalls.ch/venice-biennale-2015/>

Binnen word je meteen herinnerd aan vergelijkbare kofferstapels vroeger en elders.

Hier zijn ze van **Fabio Mauri**. <http://www.fabiomauri.com/>

Het verhaal kan je raden. De reacties van het publiek zijn navenant. De gesmolten plastics van **Walead Beshty** ogen ingewikkeld, overbodig en pathetisch.

De tekeningen van **Inji Efflatoun** intrigeren omdat ze zo vroeg in de strijd alleen maar oog had voor de volkseigen onderdrukkers in Egypte en de Arabische wereld. Israel en het perfide westen kwamen er slechts veel later aan te pas.

<http://www.encyclopedia.mathaf.org/en/bios/Pages/Inji-Efflatoun.aspx>

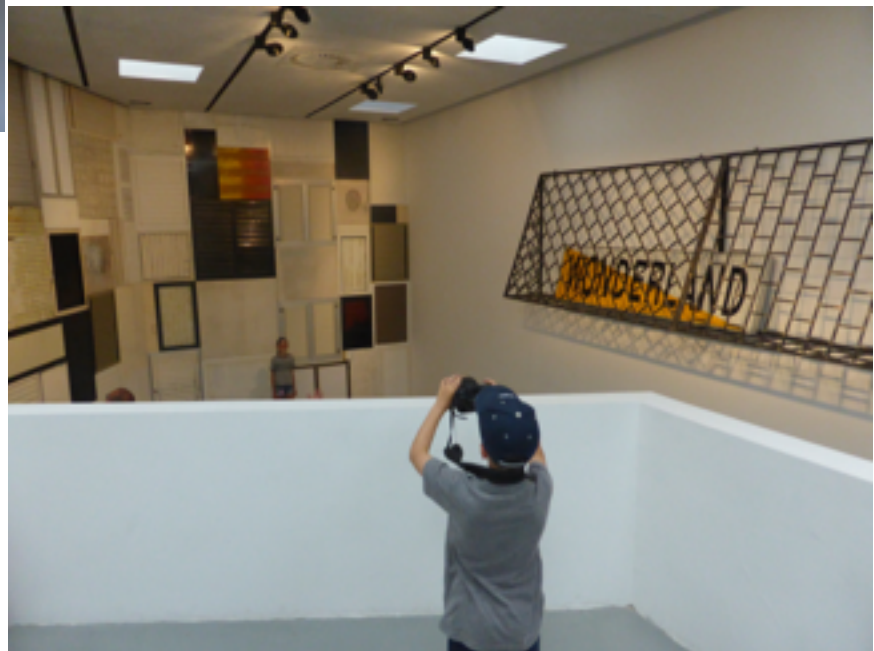
De **cafeteria** is dermate psychedelisch ingekleurd dat zelfs duiven hun oriëntatievermogen verliezen.

Israel blijft het WONDERLAND dat kritisch naar zichzelf kijkt in een bunker van autobanden.

Marlene Dumas heeft een hele kamer vol schedels op ooghoogte. Een mooi beeld van de lege angst die heerst op de 56 ste Biënnale en waaraan menig artiest en toeschouwer zich graag vastklampt in de hoop op een rendabele pose.

Austria, Heimo Zobernig: het mooi gerestaureerd paviljoen Giardini. Beter zo - helemaal gestript - wanneer kunstmakers niets zinnigs meer te zeggen hebben, dan spreekt de architectuur het duidelijkst.

Het aloude paviljoen van **Joegoslavië, nu Servië** - heeft een schitterende United Dead Nations tentoonstelling van vlaggen van vergane verenigde naties van Ivan Grubanov - <http://eng.msub.org.rs/serbian-pavilion-at-56th-la-biennale-di-venezia>

Het zijn er nogal wat. Ook op de Biënnale zelf in de Landen Paviljoenen is in de loop van die 150 jaar menig roemrijke natie ten onder gegaan. En er zijn er vast nog een paar te gaan. Dat is het leuke aan Venetië en de Biënnale. Er is in de loop van de geschiedenis reeds zoveel op- en ondergegaan dat je de zweterige oksel van de Adriatische zee blijft associëren met vergankelijkheid, de golfslag van de tijd.

Bij de **Roemenen** was Adrian Ghenie indrukwekkend.

<http://www.independent.co.uk/arts-entertainment/art/features/adrian-ghenie-painter-you-cannot-paint-this-with-a-brush-its-simply-the-result-of-an-accident-9492731.html>

Egypte heeft met 'Can You See' in het oude paviljoen van de Arabische Republiek een ingewikkelde installatie in kunstgras en ipads:
The Installation represents (PEACE) the content status, which is the aim of human beings towards achieving the physiological peace.'
<http://www.hpdetijd.nl/2015-08-07/de-mislukte-staat-egypte-en-de-suez-poepsloot/>

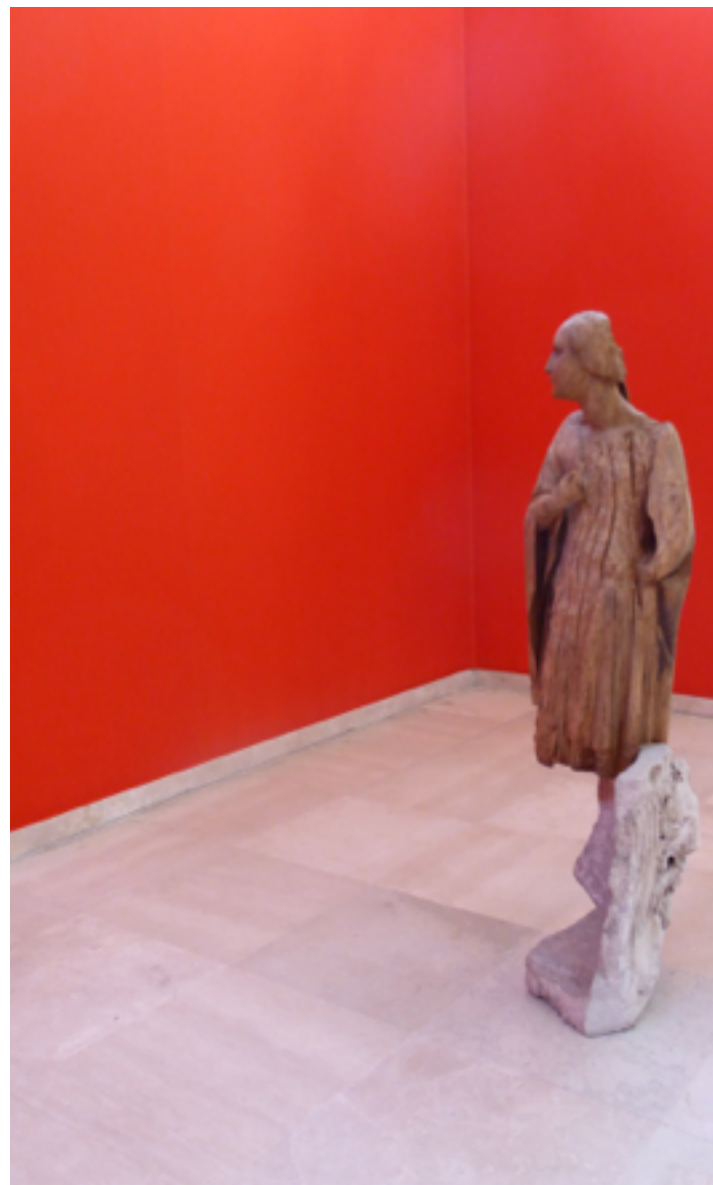

Een van de mooiste en ook overweldigende paviljoenen was voor mij **Japan** met Chiharu Shiota: "The Key in the Hand"

Je kan het sleutelverbindend verhaal ook interpreteren als de sleutels van de huizen en kasten, deuren en schuiven die mensen dienden achter te laten wegens moord en doodslag, oorlog en genocide, etnische zuiveringen zoals de joden die verdreven uit het Spanje van de christelijke koningen de sleutel van hun huis in Andalusië ophingen in hun nieuwe onderkomens in Istanboel of langs de Donau naar het midden van Europa.

Naar onnozele traditie hadden de **Skandinaafse** artiesten - in dit geval de Noren - weer een ingenieuze afbraaksessie geconstrueerd met passend geluid 'Rapture' in het architectonisch prachtige landspaviljoen van de Noorse architect Sverre Fehn uit 1958.

Bij de **Denen** was er gelukkig wel een indrukwekkend beeld te zien. Danh Vo's 'mothertongue' <http://www.kunst.dk/english/art->

forms/visual-arts/venice-biennale/

In de **Arsenale** wordt geopend met een dreigende setting van rustende en roestende namaak machetes.

“*Venice Biennale 2015: the Arsenale stuffed with guns, stripped of hope*” was een mooie omschrijving voor de oude getrouwe oorlogsmagazijnen en werkplaatsen van de Veneziaanse en later Italiaanse krijgsmarine:

'Even before its public opening on May 9, his show All the World's Futures was provoking complaints in print and online. "Brutal", "didactic", "pedantic", "morbid", "an assault course" and "a glum trudge" were representative reactions. <http://theconversation.com/venice-biennale-2015-the-arsenale-stuffed-with-guns-stripped-of-hope-40856>

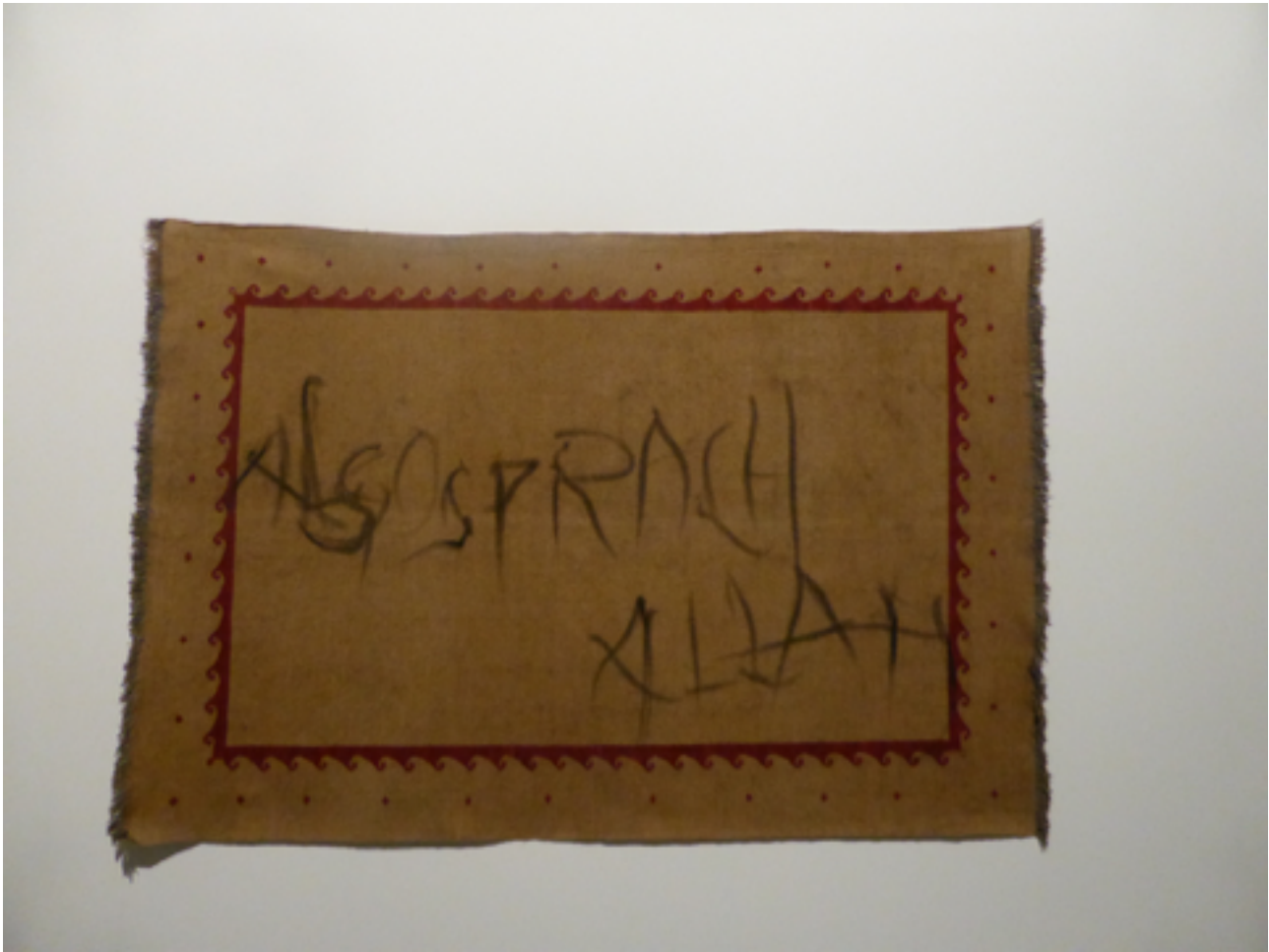
Je kan er niet naast kijken: **'Das Kapital' en andere grote woorden van Karl Marx**, de hilarische videogesprekken met eminente exegeten van Marx' geschriften en een oud en nieuw publiek. 'All the World's Future' van Okwui Enwezor flirt met een nieuw links zootje. Vergane receptuur die haar ondeugdelijkheid met miljoenen slachtoffers heeft bewezen in talloos veel landen die tot maakbaarheidsruïnes werden verbouwd. Om te lachen indien niet zo ernstig bedoeld. Maar uiteraard altijd voorzien van een ironische toets ietwat besmuikt achter de gretig opgehouden hand:
Raqs Media Collective
Founded in 1992 in New Delhi, India, by Jeebesh Bagchi (1965), Monica Narula (* 1969), Shuddhabrata Sengupta (* 1968).*

<http://www.raqsmediacollective.net/resultCC.aspx?id=166&type=works>

Wat staat er deze 56 ste Biënnale van Venetië weer veel geweldig te wezen dat kortelings zal eindigen op de olifantenkerkhoven der moderne kunsten, genre Verbeke Foundation.

<http://www.verbekefoundation.com/>

Adel Abdessemed, Also sprach Allah (2008) is een mooie video van het maken van dit tapijt tegen het plafond door een echte en levende Opsinjoor.

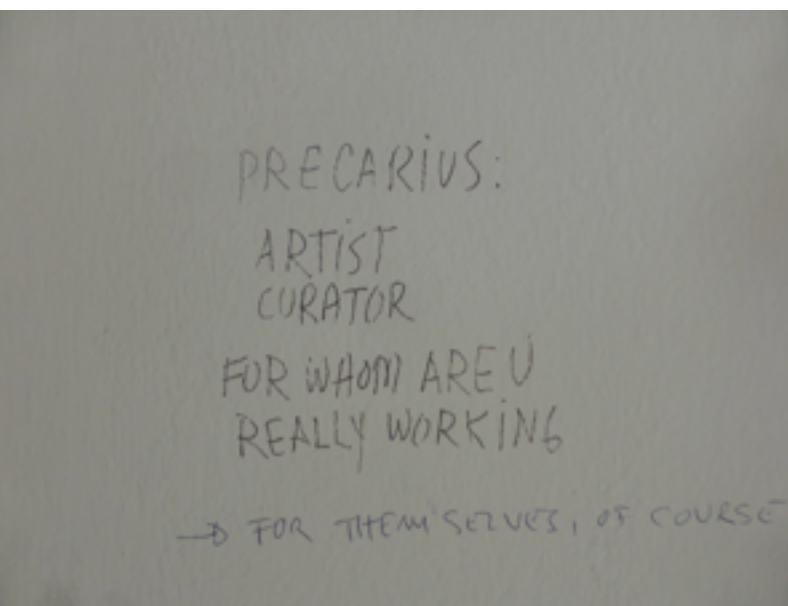
De Franse **Liisa Roberts** presenteert een reeks foto's van Russen in vol ornaat als kunstenaar, militair of zakenman in het atelier van een beeldhouwer onder de titel **"Petersburg Underground," 2015**. Sommige foto's etaleren het leed en de geschiedenis achter iedere medaille.

De **Zweedse Petra Bauer** toont met "A Morning Breeze" (2015) even beklievende beelden van Zweedse communistische vrouwenorganisaties op het platteland. Van nog vóór de grote revolutie: <http://universes-in->

universe.org/eng/bien/venice_biennale/2015/tour/all_the_worlds_futures/petra_bauer

Een van de belangrijkste boodschappen van "All the World's Futures" vond ik op de muur naar het toilet naast het overigens fatsoenlijke restaurant Molo di Venezia BINNEN in de Bombarde zaal van het Arsenaal (in tegenstelling tot buiten en de andere eethoekjes was het hier wel degelijk, wel lekker en ook duur -<http://molodivenezia.com/home>)

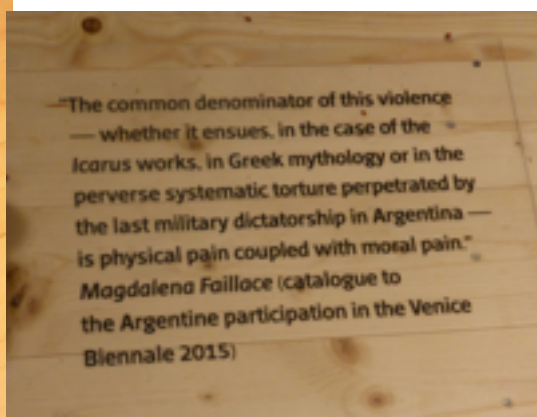
In tegenstelling tot **het gezeur in het Amerikaanse, Engelse, Franse, Duitse, Russische en menig ander nationaal paviljoen** in de Giardini had **Argentinië** in het Arsenaal wel wat interessants te vertellen, te beginnen met citaten van de curator.

Juan Carlos Distéfano heeft een paar mooie polyester verglaasde werken, waaronder zijn Icarus en de solidair gekruisigde op de telefoonpalen van de moderniteit.

De **Heilige Stoel** is origineel: "In Principio... la parola si fece carne" met het betere touw-knoopwerk dat mensen overall moet binden.

Het **Zuid-Afrikaans paviljoen**

springt er eens te meer gunstig uit met **'What remains is tomorrow'**: een schitterende video over inwisselbare politieke waarheden met als topper een eigenhandig uitgetikte quote van Nelson Mandela -

<http://www.businessinsider.com/nelson-mandelas-i-am-prepared-to-die-speech-which-put-him-in-prison-for-27-years-2013-12?IR=T>

Tegen de muur lonkt een indrukwekkende 'Ashes to ashes van Diane Victor, <http://thesouthafricanpavilion.co.za/diane-victor/>

koeienhuiden als klassieke beelden van **Nandipha Mntambo (Conversation: The Beginning of Forever)**

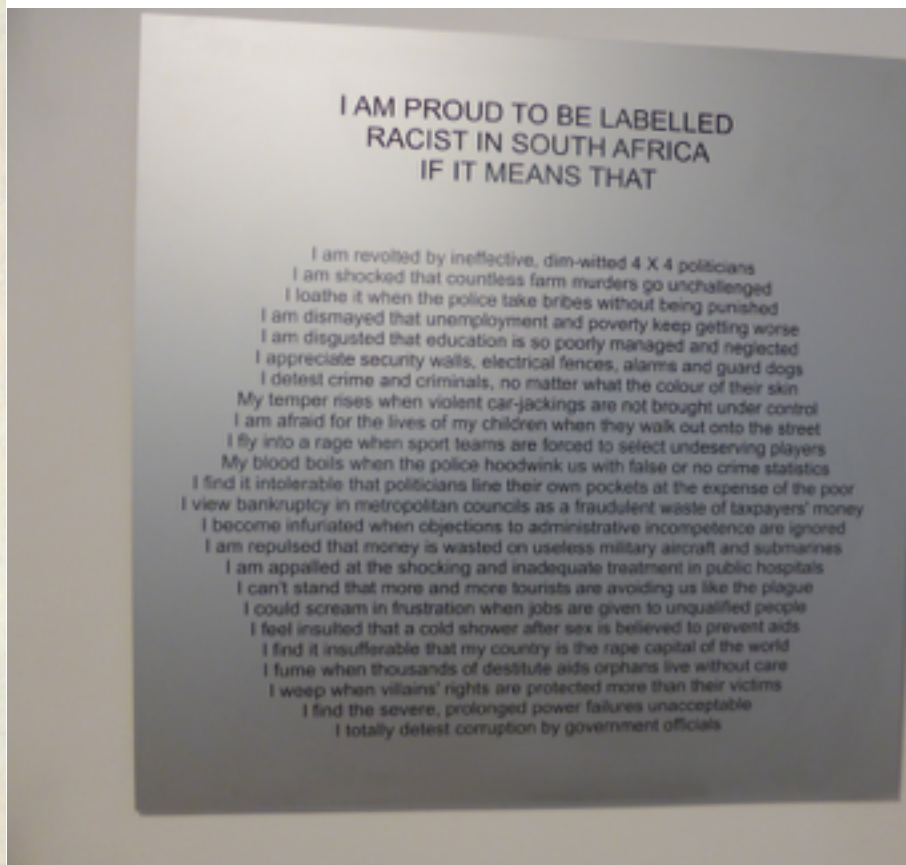
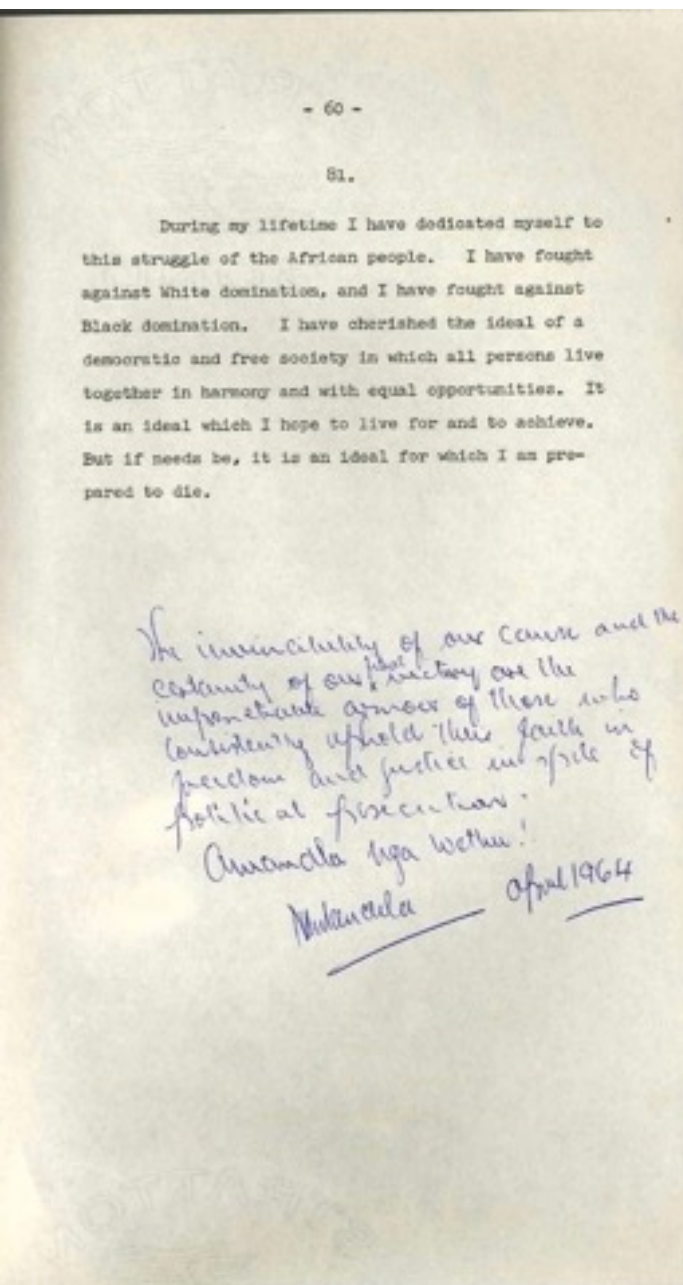
<http://thesouthafricanpavilion.co.za/nandipha->

mntambo/

Maar de topper was een andere quote in het Zuid Afrikaanse paviljoen van **Willem Boshoff**.

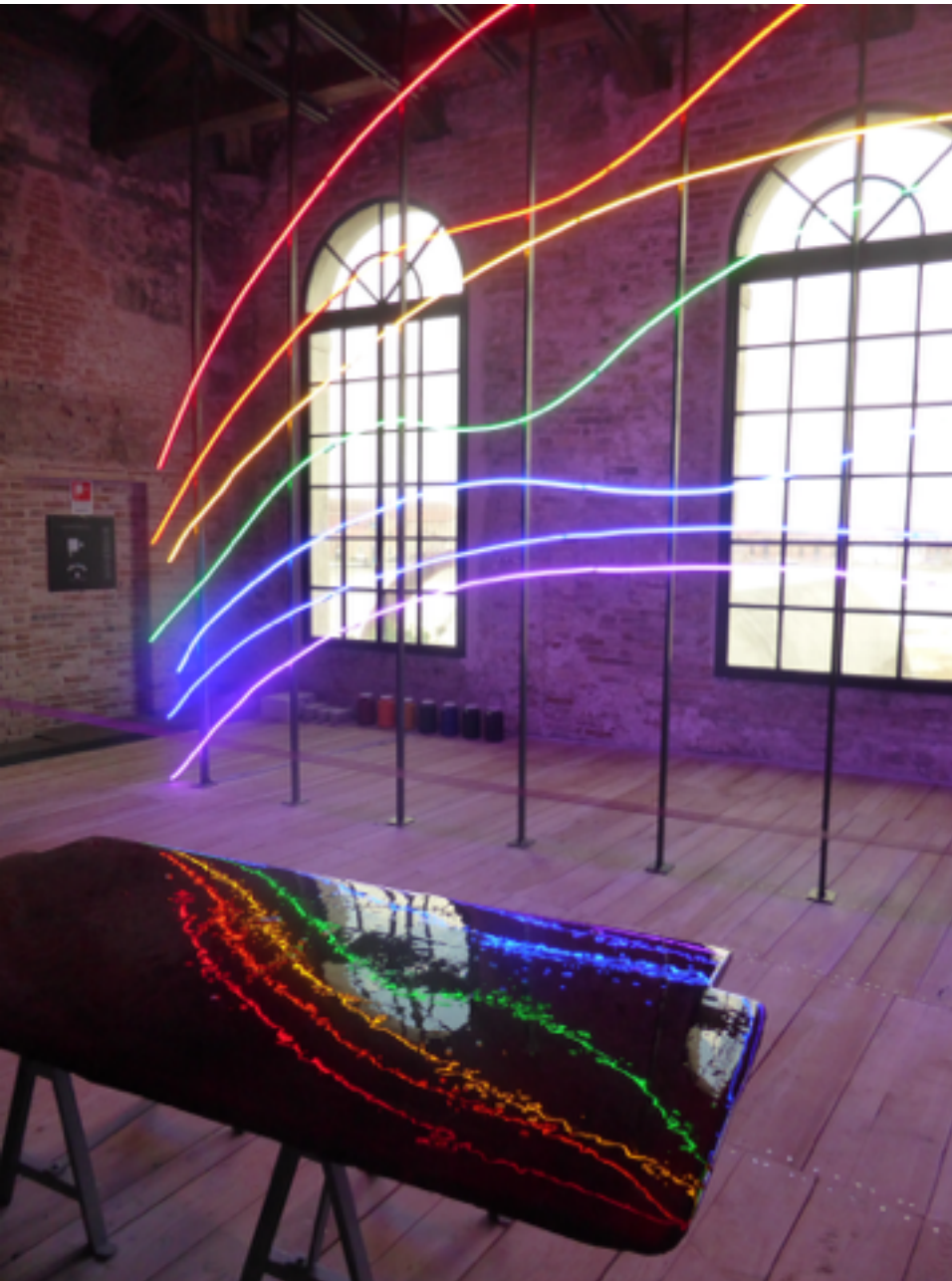
En dat is nu een van de belangrijkste verschillen met veel andere landspaviljoenen.

http://www.willemboshoff.com/documents/artworks/RACIST_IN_SOUTH_AFRICA.htm

<http://thesouthafricanpavilion.co.za/nandipha-mntambo/>

Mozambique was een voor belabberde antropologische en toeristische verleidingen, de **Verenigde Arabische Emiraten** waren geen haar beter maar met veel meer streken en geld en nog niet bij het Jugoslavië paviljoen langs geweest voor United Dead Nations.

Turkije was zeer de moeite met 'Respiro' van de Armeense kunstenaar uit Istanboel, Sarkis. De curator hier is de directeur van het Rotterdamse Witte de With museum Defne Ayas, een dame die wel wat te vertellen heeft en het dan ook doet.

<http://metropolism.com/magazine/2012-no1/interview-defne-ayas/>

https://www.youtube.com/watch?v=_rOp6AEBXVU

In **Albanië** zijn ze nog niet helemaal bekomen van de weldaden van het socialisme in één land. De enorme letters ENVER in de bergen en de vele andere opschriften LAVDI PPSH - LAVDI ENVER HOXHA en dies mer werden door het leger in 1995 gebombardeerd. Edoch ze kregen een nieuw leven wegens nieuwe vegetatie op de oud rotsconstructies. Een ervan werd omgevormd tot NEVER.

<http://www.albanianpavilion.org/>

Het **Chinees paviljoen** was zoals steeds heel groot, matig van stemming al hadden de muziekinstrument in het water wel iets poëtisch.

<http://www.inexhibit.com/case-studies/venice-biennale-2015-arsenale-two-installations-from-china/>

Wen Hui/Living Dance Studio - Dance with Third Mother - Other Future, 2015 - was pijnlijk poëtisch.

http://www.fondspodiumkunsten.nl/nl/actueel/nieuws/listening_to_third_grandmother/

<http://theperforminggarage.org/events/performing-china-contemporary-chinese-film-and-media-program-3/>

Macao diende de aloude kleuren en geuren te verdedigen van het nieuwe moederland. en als dat niet volstond waren

er natuurlijk nog de bezoekers zelf als wandelend kunstobject selfies nemend dan wel zwetend en zwoegend in de gepaste zwarte kennersoutfit door de hitte zeulen met catalogi en folders onderwijl wijsheden debiterend in het ongewisse.

De RAQS Media Collective citaten waren schitterend, dubbelzinnig en effectief in het omschrijven van de vallende machtigen als Icarus.

http://universes-in-universe.org/eng/bien/venice_biennale/2015/tour/all_the_worlds_futures_3/raqs_media_collective

<http://www.raqsmediacollective.net/resultCC.aspx?id=166&type=works>

“IT WAS AT THIS MOMENT, AS HE STOOD THERE WITH THE WEAPON IN HIS HANDS, THAT HE FIRST GRASPED THE HOLLOWNESS, THE FUTILITY.”

“THE CROWD WOULD LAUGH AT HIM AND HIS WHOLE LIFE WAS ONE LONG STRUGGLE NOT TO BE LAUGHED AT”

“HE BECAME A SORT OF HOLLOW, POSING DUMMY. HE WORE A MASK, AND HIS FACE GREW TO FIT IT.”

“IN THE END HE COULD NOT STAND IT LONGER AND WENT AWAY.”

Peggy Guggenheim heeft een mooie uitbreiding - Hannelore B. and Rudolph B. Schulhof Collection - en een interessante Charles Pollock tentoonstelling. <http://www.guggenheim-venice.it/inglese/default.html>

Op de **Punta della Dogana** is het door Tadao Ando omgebouwde douanegebouw intussen niet alleen architectonisch de moeite van een bezoek waard, maar geleidelijk lijkt er ook nog wat te zien bij Francois Pinault - <http://www.palazzograssi.it/en/exhibitions/slip-tongue>

Blij dat ik de Koreaanse monochromen in **Palazzo Contarini-Polignac** heb gevonden onder de titel

Dansaekhwa. <http://www.venice-dansaekhwa.com/>

Niet te missen wegens mooi, omgekeerd aan het ontstaan van de westerse monochromen, aangrijpend en zeer boeiend.

Mede georganiseerd door de Villa Empain van de Boghossianstichting te Brussel.

<http://www.villaempain.com/nl/activiteiten/anderen/biennale-di-venezia-2015/>

Bij **Axel Vervoordt** in **Palazzo Fortuny** wordt het ook telkens mooier. Nu met **Proportio**.

<http://www.axel-vervoordt.com/en/inside/foundation/exhibitions/proportio>

<http://fortuny.visitmuve.it/en/mostre-en/mostre-in-corso-en/proportio-exhibition/2015/03/8247/proportio-luca-pacioli-tribute/>

Maar ook de uitgebreide versie van **Night Time van Hans op de Beek** houd je er aan je stoel gekluisterd.

<http://cobra.be/cm/cobra/kunst/1.2141899>
<https://www.youtube.com/watch?v=9aGztCM7gsw>

Maar de top van Venetië zat voor mij dit keer in **Correr: 'New Objectivity. Modern German Art in the Weimar Republic 1919 – 1933** is divided into five sections that address the competing and, at times, conflicting approaches that the adherents to this new realism applied to the turbulent and ever-changing Weimar years.'

Ze verhuist in september naar Los Angeles.

<http://www.nuovaoggettivitacorrer.it/exhibition/>

<http://www.nuovaoggettivitacorrer.it/new-objectivity-themes/>
<http://www.nuovaoggettivitacorrer.it/>

Al bij al een matige 56 ste Biënnale, rijk aan flauwe kul, gezeur, pathetisch zelfbedrog. Dit is een Biënnale op een bedje van Marx, maar van institutionele kritiek op het systeem is geen sprake.

'Enwezor had na zijn Documenta best een tandje mogen bijsteken,' aldus Chantal Pattyn, en daar heeft ze meer dan gelijk.

De geroemde artiesten lijken amper meer dan vergulders van hetzelfde matrijzen verhaal, de immer durende clichés, bang als ze zijn buiten de platgetreden paden en voorgekauwde leer van progressieve onmachtigen te treden.

Altijd weer het mantra's van de zelfkritiek wachtend op zaligspreking voor zoveel boetedoening.

Finland in het paviljoen van **Alvaro Aalto** biedt wel een authentieke ervaring met **'Hours, Years, Aeons'**, muziek en rhizomen!

<https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-finland-pavilion-alvar-aalto-at-the-56th-venice>

Polen heeft een lange film van een opera voor de nakomelingen van hun Napoleonsoldaten aldaar. De Poolse connectie in Haiti, het blijft traagzaam en spannend.
<http://www.artnews.com/2015/04/29/polands-venice-pavilion-explores-haitian-polish-connection/>

Australië biedt een verkoelend paviljoen met ook enige aandacht voor de vergankelijkheid van regimes en hun geld.

<http://www.australiacouncil.gov.au/strategies-and-frameworks/venice-biennale/>

Korea heeft een spelletje over de toekomst en het **post Chavez - Venezuela** behandelt borstvoeding met gebreide revolutionaire maskers.

https://www.youtube.com/watch?v=co7_mMW1rzc

Of zoals Jacq Vogelaar het in zijn boek 'Kampliteratuur' schreef: *" De geschiedenis herhaalt zich: de eerste keer als tragedie, de tweede keer als klucht. Nee. Er is nog een derde weerspiegeling van dezelfde gebeurtenissen, van hetzelfde onderwerp, een weerspiegeling in de 'lachspiegel' van de onderwereld. Het onderwerp is onvoorstelbaar en tegelijk werkelijk, het bestaat echt en leeft naast ons."*

De Biënnale wordt een farce met nauwelijks of hoogstens per vergissing enige aandacht voor het verzet tegen die 'verontwaardiging als opgelegde volkssport'.

Die leegte wordt wel schitterend in beeld gebracht door de lege schedel muren van Marlene Dumas.

Kunst vandaag - als ze dan toch zo belangrijk denkt te zijn als kritiek zou het beter hebben over de nakende ellende, eerder dan het geleuter van oude marxisten die Das Kapital koesteren als een kunstpenis of dildo voor hun erectiestoornissen.

De angst voor de eigen onbenulligheid viert hoogtij bij wie niet tijdig overlijdt.

Nogal wat derde wereldartiesten blijven gretig voort ploegen in de schuld van het westen voor de eigen catastrofes. Zolang ze daarmee wegkomen, komt er niets echt bedreigend noch vernieuwend uit de rancuneuze schedels aldaar.

Het Zuid-Afrikaans paviljoen doet er tenminste wel wat aan.